

PROTOKOLL LOKALI U REGJONALI

Kodiçi li jirregola l-preċedenza u l-istatus
tal-President tar-Regjun, tas-Sindku, Viçi Sindku
u l-Kunsillieri fil-Lokalità u Membri
tal-Kumitati Amministrattivi

Ippubblikat mid-Dipartiment tal-Infommazzjoni, Valletta
Mitbugħ fl-Istamperija tal-Gvern

Werrej

Paġna

<i>Introduzzjoni</i>	5
1. Rispett lejn il-kariga tal-President tar-Regjun	7
2. Rispett lejn il-kariga tas-Sindku	7
3. Rispett lejn il-kariga ta' Kunsillier	8
4. Rispett lejn il-kariga ta' <i>Chairperson</i> u l-membri tal-Kumitat Amministrattiv	8
5. Preċedenza f'attivitajiet u funzjonijiet fil-lokalità	8
6. Postijiet waqt laqgħat tal-Kunsill	9
7. Postijiet waqt laqgħat tal-Kumitat Reġjonali	10
8. Attivitajiet organizzati mill-Kunsill	10
9. Attivitajiet formali li għalihom ikun mistieden il-President Reġjonali, is-Sindku jew Kunsillier, iċ- <i>Chairperson</i> u l-membri tal-Kumitati Amministrattivi	11
10. Attivitajiet Reliġjużi	13
11. Sehem f'Marċi	13
12. Diskorsi mill-President Reġjonali	14
13. Diskorsi mis-Sindku	14
14. Inviti uffiċjali lill-President Reġjonali, lill-membri tal-Kumitati Reġjonali, lis- Sindku u lill-Kunsillieri, liċ- <i>Chairperson</i> u membri tal-Kumitati Amministrattivi	14
15. Delegazzjonijiet	16
16. Taħditiet uffiċjali ma' dinjitarji barranin	17
17. Għoti ta' Onorifiċenza ta' "Ċittadin Onorarju"	17
18. Konferenzi Stampa	18

Pagna

19. Ilbies tal-Insinja	.....	19
20. Bnadar	.....	21
21. L-Innu Malti	.....	22
Appendici A	.....	23
Noti	.....	24

Introduzzjoni

Il-Kunsilli Lokali f'Malta u Għawdex ġew imwaqqfa permezz tal-Att dwar Kunsilli Lokali (Kap. 363, Liġijiet ta' Malta). Din il-liġi, fis-subartikolu 3 (2) tagħha tipprovdi li Kunsill Lokali hu "korp statutorju ta' gvern lokali". Il-Kunsill Lokali, għalhekk, bħala gvern lokali, hu l-ogħla awtorità ċivili fil-lokalità tiegħu. Permezz tal-emendi għall-istess liġi li saru f'Ottubru 2009 permezz tal-Att XVI tal-2009 (Att li Jemenda l-Att dwar Kunsilli Lokali) bħala parti mir-Riforma tal-Gvern Lokali, qed jiġu mwaqqfa għall-ewwel darba l-Kumitati Reġjonali, immexxija minn President tar-Reġjun. L-emendi l-ġodda jintroduci t-twaqqif ta' ħames Reġjuni: Reġjun Għawdex, Reġjun Tramuntana, Reġjun Ċentrali, Reġjun Xlokk u Reġjun Nofsinhar. Għall-ewwel darba wkoll twaqqfu Kumitati Amministrattivi li huma komposti minn ħames membri fejn wieħed minn dawn il-membri huwa maħtur bħala *Chairperson*.

Filwaqt li wieħed jirrikonoxxi li l-Kunsilli Lokali fis-sittax-il sena li ilhom imwaqqfa għamlu progress kbir, b' mod partikolari fit-titjib tal-ambjent fiżiku, l-iżvilupp personali u għar-rigward tal-impenn soċjali, edukattiv u kulturali fil-lokalitajiet rispettivi, biss għad hemm oqsma li sal-lum għadhom ma kinux indirizzati. Fost dawn insibu l-mod kif tikber l-istima u l-istatus tal-President tar-Reġjun, tas-Sindku, il-Viċi Sindku, il-Kunsillieri, kif ukoll il-membri tal-Kumitati Amministrattivi. Dan il-kodiċi għandu jservi sabiex filwaqt li jingħata r-rikonoxximent meħtieġ lill-membri eletti tal-Kunsilli Lokali, tal-Kumitati Reġjonali, kif ukoll tal-Kumitati Amministrattivi, fl-istess hin ma jhalli l-ebda dubju dwar dak mistenni fid-diversi funzjonijiet u attivitajiet li jsiru fil-lokalitajiet rispettivi.

Ta' min isemmi li l-operat tal-Kunsill Lokali bħala gvern lokali jiġbor fih l-elementi meħtieġa ta' gvern demokratiku mibni fuq tliet istituzzjonijiet separati u distinti, u ċoè: l-element leġiżlattiv, l-element eżekuttiv, u l-element ġudizzjarju. Il-Kunsill waqt id-deliberazzjoni ta' deċiżjonijiet leġiżlattivi (*Bye-Laws*) jikkostitwixxi l-element Leġiżlattiv, is-Segretarju Eżekuttiv flimkien mal-impjegati u l-istaff tal-Kunsill jikkostitwixxu l-element Eżekuttiv, filwaqt li t-Tribunali Lokali jikkostitwixxu l-element Ġudizzjarju. Din il-parentesi hi meħtieġa sabiex tenfasizza l-fatt li l-operat tal-Kunsilli Lokali hu wieħed li mhux biss isaħħaħ id-demokrazija fil-pajjiż iżda wkoll isaħħaħ il-prinċipju tas-sussidjarjetà billi jwassal qrib iċ-ċittadin lokali l-proċess ta' deċiżjonijiet li jolqtu l-ambjent u l-ħajja ta' kuljum tal-lokalità. Il-livell reġjonali hu livell ġdid li fis-sistema Maltija hu mibni fuq il-kunċett tas-solidarjetà u

l-kollabrazzjoni bejn Kunsilli Lokali li jkunu jinsabu ġeografikament vicin xulxin. Il-funzjonijiet u l-operat tal-Kumitati Reġjonali huma oqsma ġodda għas-sistema amministrattiva Maltija, iżda jibqa' l-fatt li dawn huma entitajiet imwaqqfa bil-liġi biex jiġġestixxu fuzjonijiet pubbliċi. Il-Kumitati Amministrattivi wkoll ikopru żoni partikolari fil-lokalitajiet filwaqt li jippreservaw il-karatteristiċi ewlenin ta' dawn iż-żoni u r-residenti li jgħixu fihom.

Il-membri tal-Kunsill huma eletti fil-kariga fl-Elezzjonijiet Lokali permezz tas-sistema tar-rappreżentanza proporzjonali bl-użu ta' vot wieħed trasferibbli. Is-Sindku, u fl-assenza tiegħu l-Viċi Sindku, hu l-kap politiku tal-Kunsill, li hu wkoll responsabbli bil-liġi li “jissorvelja l-operat tal-Kunsill”. Is-Sindku għandu għalhekk l-ogħla kariga ta' rappreżentant lokali – dak li jista' jitqies fost shaġbu l-Kunsillieri bħala l-*primus inter pares*. Is-Sindku, fil-komunità lokali, għandu jkun meqjus bħala l-*Leading Citizen* jew aħjar l-ewwel minn fost iċ-ċittadini. Il-Kunsillieri huma wkoll eletti miċ-ċittadini lokali biex jirrapreżentawhom fl-ogħla istituzzjoni ċivili fil-lokalità, u għalhekk jisthoqqlhom ukoll l-ogħla rispett miċ-ċittadini. It-tmexxija ta' kull Kumitat Reġjonali hi fdata f'idejn membri tal-Kunsill li jkunu ġew eletti minn shaġbhom il-Kunsillieri Lokali f'elezzjoni għal dan il-għan sabiex imexxu reġjun speċifiku. Il-President tar-Reġjun jiġġestixxi l-funzjoni li jmexxi u jikkoordina l-funzjonijiet statutorji fdati lill-Kumitat Reġjonali - tmexxija li teħtieġ rispett mhux biss mill-membri tal-Kumitat Reġjonali, iżda wkoll mill-Kunsillieri kollha kif ukoll miċ-ċittadini ta' dak ir-reġjun.

Dan il-kodiċi, għalhekk, għandu jservi bħala Protokoll Lokali u Reġjonali u għandu jaġhti gwida ċara dwar l-imġiba mistennija fil-konfront tal-President tar-Reġjun, tas-Sindku u l-Kunsillieri Lokali, kif ukoll iċ-*Chairperson* u l-membri tal-Kumitati Amministrattivi. Dan il-kodiċi jipprovdi gwida dwar preċedenza u l-proċeduri l-oħra relatati ma' attivitajiet u funzjonijiet fejn il-President tar-Reġjun fil-lokalità, fejn is-Sindku u/jew il-Kunsillieri, fejn iċ-*Chairperson* u l-membri tal-Kumitati Amministrattivi jkunu mistiedna, kif ukoll attivitajiet oħra bħalma huma ċelebrazzjonijiet jew funzjonijiet reliġjużi.

F'dan il-Kodiċi, kull riferenza għas-Sindku tgħodd għall-Viċi Sindku meta dan ikun qed jaġixxi minflok is-Sindku, u kull riferenza għas-Sindku bħala maskil tgħodd għal Sindku mara. Il-frażi “sieheġ” tirreferi kemm għall-mara jew *partner* tas-Sindku raġel kif ukoll għar-raġel jew *partner* tas-Sindku mara.

1. Rispett lejn il-kariga tal-President tar-Reġjun

1.1 Il-President tar-Reġjun hu l-ogħla awtorità fuq livell reġjonali. Dan ifisser li waqt il-laqgħat jew attivitajiet reġjonali l-kariga tar-President tar-Reġjuni hi ogħla minn dik ta' Sindku ta' lokalità. Hu għandu, għalhekk, igawdi mill-ogħla stima tal-membri tal-Kumitat Reġjonali.

1.2 Il-President tar-Reġjun għandu jiġi indirizzat bħala 'Sur President'. Fil-każ ta' mara għandha tissejjaħ 'Sinjura President' jew 'Sinjorina President' skont il-każ. Meta l-President tar-Reġjun ikun qed jikteb għan-nom tal-Kumitat Reġjonali dan għandu dejjem iġib il-kariga wara ismu, u meta jagħmel hekk ikun preżunt li dak li jkun qed jikkomunika tkun il-verżjoni ufficjali tal-Kumitat Reġjonali u mhux xi opinjoni personali. F'każ li l-President tar-Reġjun ikun qed jesprimi opinjoni personali m'għandux iġib President Reġjonali wara ismu, iżda tista' ssir nota li tindika li hu jkun il-President tat-tali reġjun u li tali opinjoni riflessa tkun l-opinjoni personali tiegħu. Meta l-korrispondenza tkun waħda ufficjali, din għandha ssir fuq il-*letter head* tal-Kumitat Reġjonali.

2. Rispett lejn il-kariga tas-Sindku

2.1 Is-Sindku hu l-ogħla awtorità ċivili fil-lokalità. Hu għandu, għalhekk, igawdi mill-ogħla stima taċ-ċittadini lokali kollha u dan peress li fil-vesti tiegħu ta' Sindku dan ikun responsabbli mill-operat kollu tal-Kunsill Lokali fl-interess tal-lokalità u r-residenti tagħha.

2.2 Is-Sindku għandu, kemm fil-każ ta' raġel kif ukoll fil-każ ta' mara, jiġi indirizzat bħala "Rispettabbli Sindku". Meta s-Sindku jkun qed jikteb għan-nom tal-Kunsill dan għandu dejjem iġib il-kariga wara ismu, u meta jagħmel hekk ikun preżunt li dak li jkun qed jikkomunika tkun il-verżjoni ufficjali tal-Kunsill u mhux xi opinjoni personali. Meta jikteb fil-vesti personali, dan m'għandux iġib Sindku wara ismu, iżda tista' ssir nota li tindika li hu jkun is-Sindku tat-tali lokalità u li tali opinjoni riflessa tkun l-opinjoni personali tiegħu. Meta l-korrispondenza tkun waħda ufficjali, din għandha ssir fuq il-*letter head* tal-Kunsill.

3. Rispett lejn il-kariga ta' Kunsillier

a) Il-Kunsillieri huma eletti mir-residenti tal-lokalità u għalhekk, għandhom jingħataw ir-rispett u stima li jixirqilhom bħala rappreżentanti eletti tal-poplu.

b) Il-Kunsillier għandu jiġi indirizzat bħala "Sur Kunsillier" u fil-każ ta' Kunsilliera mara 'Sinjura Kunsilliera' jew 'Sinjorina Kunsilliera' skont il-każ.

c) Il-Protokoll tal-kunsilliera għandu dejjem ikun ikkunsidrat fl-ordni kif ġew eletti. Dan jinkludi wkoll materjal stampat.

4. Rispett lejn il-kariga ta' *Chairperson* u l-membri tal-Kumitat Amministrattiv

Iç-*Chairperson* u l-membri tal-Kumitati Amministrattivi huma eletti biex imexxu l-Kumitat Amministrattiv għal dawk il-Komunitajiet immiżzla fi skeda 9 tal-Att 363 tal-Kunsilli Lokali. Huma għandhom jingħataw ir-rispett u l-istima li jixirqilhom bħala rappreżentanti eletti tal-poplu fil-Komunità.

5. Preċedenza f'attivitajiet u funzjonijiet fil-lokalità

5.1 Fil-lokalità s-Sindku għandu dejjem jingħata preċedenza fuq kull ċittadin ieħor.

5.2 Meta, f'xi attività organizzata fil-lokalità jkun qed jattendi l-President tar-Repubblika, il-Prim Ministru, xi Ministru, Segretarju Parlamentari, membru tal-Korp Diplomatiku jew il-President tal-Assoċjazzjoni tal-Kunsilli Lokali għandu jintuza l-protokoll nazzjonali.

5.3 Meta, f'xi attività organizzata fil-lokalità jkun qed jattendi l-President tar-Reġjun, dan għandu jpoġġi minnufih fejn is-Sindku.

5.4 Il-Kunsillieri għandhom ipoġġu dejjem fl-ordni li ġew eletti.

5.5 Meta attività fil-lokal tkun qed tigi organizzata mill-Gvern Ċentrali jew inkella tkun ta' statura nazzjonali, għandu jiġi applikat il-Protokoll tal-Gvern Ċentrali.

6. Postijiet waqt laqgħat tal-Kunsill

6.1 Waqt il-laqgħat tal-Kunsill, is-Sindku għandu jpoġġi f'ras il-mejda. Il-Viċi Sindku għandu jpoġġi fuq in-naħa tal-lemin u s-Segretarju Eżekuttiv fuq in-naħa tax-xellug tas-Sindku.

6.2 Waqt laqgħat oħra li ma jkunux preseduti minnu, is-Sindku għandu jpoġġi fuq in-naħa tal-lemin ta' min ikun qed jippresiedi.

6.3 Waqt laqgħat fejn is-sieheb tas-Sindku jkun mistieden, dan għandu jpoġġi fuq il-lemin tas-Sindku jew fuq ix-xellug ta' min ikun qed jippresiedi. Meta s-sieheb tas-Sindku jkun prezenti waħdu, dan għandu jpoġġi fil-post allokati għas-Sindku.

6.4 Meta f'xi laqgħa mhux preseduta mis-Sindku, ikun prezenti wkoll is-Segretarju Eżekuttiv, dan għandu jpoġġi fejn min ikun qed jippresiedi.

6.5 Meta s-Sindku ma jkunx jista', għal xi raġuni, jattendi xi laqgħa jew attività, għandu jattendi minflok il-Viċi Sindku jew il-Kunsillier li jkun responsabbli mill-materja skont is-sugġett u jekk lanqas dan ma jkun jista', għandu jmur il-kunsillier li jmiss skont il-precedenza kif ġew eletti. Meta jattendi Kunsillier minflok is-Sindku, dan għandu wkoll ipoġġi fil-post allokati għas-Sindku.

6.6 Sabiex jattendi Kunsillier għal xi laqgħa jew li għaliha jkun gie speċifikament mistieden mis-Sindku, dan għandu jingħata d-delega għal dan mingħand is-Sindku. Id-delega għandha ssir permezz tal-kitba u indirizzata lis-Segretarju Eżekuttiv tal-Kunsill. Għal dan il-għan għandha tintuża l-formula li tinsab fl-*Appendiċi A* ta' dan il-kodiċi.

6.7 Dan il-Protokoll ma japplikax biss għal seduti tal-Kunsilli Lokali.

7. Postijiet waqt laqgħat tal-Kumitat Reġjonali

7.1 Waqt il-laqgħat tal-Kumitat Reġjonali, il-President għandu jpoġġi f’ras il-mejda. Is-Segretarju Eżekuttiv tal-Kumitat Reġjonali għandu jpoġġi fuq in-naħa tax-xellug tas-Sindku.

7.2 Waqt laqgħat oħra li ma jkunux preseduti minnu, il-President tar-Reġjun għandu jpoġġi fuq in-naħa tal-lemin ta’ min qed jippresiedi.

7.3 Waqt laqgħat fejn is-sieheb tal-President Reġjonali jkun mistieden, dan għandu jpoġġi fuq il-lemin tal-President jew fuq ix-xellug ta’ min ikun qed jippresiedi.

7.4 Meta f’xi laqgħa mhux preseduta mill-President Reġjonali, ikun preżenti wkoll is-Segretarju Eżekuttiv, dan għandu jpoġġi fejn min jippresiedi.

7.5 Sabiex jattendi membru tal-Kumitat Reġjonali għal xi laqgħa jew li għaliha jkun għe speċifikament mistieden mill-President Reġjonali, dan għandu jingħata d-delega għal dan mingħand il-President Reġjonali. Id-delega għandha ssir permezz tal-kitba u indirizzata lis-Segretarju Eżekuttiv tal-Kunsill. Għal dan il-għan għandha tintuża l-formula li tinsab fl-*Appendiċi A* ta’ dan il-kodiċi fejn il-kelma “Sindku” tiġi sostitwita bil-kelma “President Reġjonali”.

8. Attivitajiet organizzati mill-Kunsill

8.1 Hu rakkomandat li għal kull attività organizzata mill-Kunsill għandha tiġi nominata persuna, li preferibbilment ma tkunx Kunsillier jew Segretarju Eżekuttiv, li sservi ta’ ċerimonjier. Din il-persuna għandha tkun taf sew dan il-Kodiċi sabiex issegwi l-protokoll kif meħtieġ u tkun tista’ tmexxi lill-membri tal-Kunsill u lill-mistednin.

8.2 Iċ-“ċerimonjier” għandu jara li kulhadd ipoġġi fil-post allokat lilu u dan għandu wkoll jilqa’ hu stess jew jinnomina persuna biex tilqa’ lis-Sindku u s-sieheb tiegħu (jekk ikun qed jakkumpanja lis-Sindku) mal-wasla tagħhom

għall-attività, u jakkumpanjahom sal-post allokat għalihom.

8.3 Iċ-ċerimonjier għandu jkun responsabbli għall-arrangamenti kollha, inkluż il-mument meta għandhom jittiehdu r-ritratti tal-okkażjoni, fejn għandhom joqogħdu l-fotografi u/jew *cameramen*, u l-arrangamenti loġistiċi l-oħra.

8.4 Waqt l-attivitajiet jew funzjonijiet formali (bħal per eżempju Jum il-Lokalità, iffirmar ta' Gemellaġġ, eċċ), is-Sindku għandu jilbes l-insinja jew xi investitura oħra li bil-liġi tissimbolizza l-kariga uffiċjali ta' Sindku.

8.5 Jekk għal xi attività jew funzjoni organizzata mill-Kunsill, tkun se tattendi xi persuna distinta (bħal per eżempju l-President ta' Malta, Prim Ministru, Ministru, Segretarju Parlamentari, xi Ambaxxatur, il-President tal-Assoċjazzjoni tal-Kunsilli Lokali jew il-President Reġjonali), il-persuna distinta għandha tpoġġi fejn is-Sindku. Il-persuna distinta għandha tiġi milqugħa fl-entrata mis-Sindku nnifsu u mhux iċ-ċerimonjier. Wieħed dejjem irid jiżgura li tiġi segwita l-ordni tal-Preċedenza Nazzjonali. Fil-każ li jkunu mistiedna numru ta' persuni distinti dawn għandhom jingħataw posthom skont l-ordni tal-Preċedenza Nazzjonali.

8.6 F'każ li għall-attività partikolari jkun preżenti kemm il-President ta' Malta kif ukoll il-Prim Ministru, is-Sindku għandu jpoġġi hdejn il-Prim Ministru.

9. Attivitajiet formali li għalihom ikunu mistiedna l-President Reġjonali, is-Sindku jew Kunsillier, iċ-*Chairperson* u l-membri tal-Kumitati Amministrattivi

9.1 Meta l-President Reġjonali, is-Sindku jew kunsillier, iċ-*Chairperson* jew membri tal-Kumitati Amministrattivi, ikunu mistiedna għal xi attività formali organizzata fil-lokalità, dawn għandhom jiġu milqugħa fl-entrata u skortati sa posthom.

9.2 L-ilbies tal-insinja mis-Sindku jiddependi mill-importanza tal-okkażjoni, u din tintlibes biex tissimbolizza l-kariga uffiċjali tas-Sindku.

9.3 Jekk l-attività tkun ġewwa sala jew teatru, il-President Reġjonali jew is-Sindku għandhom ipogġu fuq quddiem nett fuq in-naħa tal-lemin tas-sala jew teatru (meta wieħed iħares mill-entrata 'l ġewwa) fit-tarf mal-korsija tan-nofs. Il-Kunsillieri għandhom ipogġu f'idejn is-Sindku sakemm ma jkunx hemm persuni oħrajn eletti fil-Parlament jew Ambaxxaturi jew il-President tal-Assoċjazzjoni tal-Kunsilli Lokali.

9.4 Jekk l-attività tinkludi għoti ta' premjijiet, il-President Reġjonali jew is-Sindku għandhom jiġu mistiedna biex jipparteċipaw fl-għoti tal-premjijiet, kif ukoll sabiex jagħmlu diskors żgħir tal-okkażjoni. Izda jekk f'din l-okkażjoni jkun preżenti xi Ministru tal-Gvern, jew xi persuna distinta oħra, bħala mistieden tal-unur, il-premjijiet għandhom jingħataw kemm skont l-ordni ta' preċedenza, mis-Sindku kif ukoll mill-Ministru, u d-diskors tal-aħħar isir mill-Ministru jew il-persuna l-aktar distinta (bħal Ambaxxatur jew il-President tal-Assoċjazzjoni tal-Kunsilli Lokali).

9.5 Jekk il-President Reġjonali jew is-Sindku jkunu beħsiebhom jitolqu qabel it-tmiem tal-attività, is-Segretarju Eżekuttiv għandu fi żmien raġonevoli qabel l-attività jgħarraf lill-organizzaturi. Is-Segretarju Eżekuttiv għandu wkoll jinforma lill-organizzaturi bl-attenzenza tas-Sindku, il-Viċi Sindku u l-Kunsillieri għal kull attività u jindika l-preċedenza tagħhom.

9.6 Jekk għall-attività tkun mistiedna xi persuna distinta oħra minbarra l-President Reġjonali jew is-Sindku, is-Segretarju Eżekuttiv għandu fi żmien raġonevoli qabel l-attività jinforma lill-organizzaturi u jindika l-preċedenza.

9.7 Fl-attivitajiet organizzati mill-Kunsill Lokali, il-Kunsillieri Lokali għandhom jingħataw preċedenza u jpoġġu fuq quddiem u dejjem fl-ordni li ġew eletti. Is-Segretarju Eżekuttiv għandu fi żmien raġonevoli qabel l-attività jiġbor informazzjoni dwar l-attenzenza tas-Sindku, il-Viċi Sindku u l-Kunsillieri.

10. Attivitajiet Reliġjużi

10.1 Jekk il-Kunsillieri jkunu mistiedna għal xi funzjoni reliġjuża li tkun se ssir ġewwa l-knisja (u anke jekk issir x'imkien ieħor), is-Sindku għandu jpoġġi fl-ewwel post viċin il-korsija tan-nofs fl-ewwel ringiela fuq in-naħa tal-lemin (meta wieħed iħares mill-entrata 'l ġewwa). Dan sakemm għal dik l-okkażjoni ma jattendux il-President ta' Malta u/jew il-Prim Ministru. Jekk ma jkunx hemm dinjitarji oħra, il-Kunsillieri jpoġġu maġenb is-Sindku, bil-Viċi Sindku jkun l-ewwel wieħed li jpoġġi fejn is-Sindku u l-kunsillieri f'ordni ta' preċedenza skont kif ġew eletti.

10.2 Meta l-membri tal-Kumitat Reġjonali jkunu mistiedna għal xi funzjoni reliġjuża li tkun se ssir ġewwa l-knisja (u anke jekk issir x'imkien ieħor), il-President Reġjonali għandu jpoġġi fl-ewwel post viċin il-korsija tan-nofs fl-ewwel ringiela fuq in-naħa tal-lemin. L-istess jgħodd jekk ikun qed jattendi l-President Reġjonali. Jekk ikunu qed jattendu kemm il-President Reġjonali kif ukoll is-Sindku, is-Sindku jingħata preċedenza.

11. Sehem f'Marċi

11.1 Meta s-Sindku u l-Kunsillieri jkunu qed jipparteċipaw f'xi marċ organizzat fil-lokalità biex jiċcelebra xi avveniment partikolari, dawn għandhom jimxu fuq quddiem. Is-Sindku għandu jkun fuq quddiem nett akkumpanjat mill-persuna inkarigata mill-attività (bħal per eżempju l-President tal-banda). Jekk għal din l-attività jkun mistieden ukoll il-President Reġjonali, dan għandu jimxi fejn is-Sindku. Il-Kunsillieri jimxu wkoll fl-ordni kif ġew eletti.

11.2 Jekk fl-aħħar tal-marċ ikun se jsir diskors tal-okkażjoni, is-Sindku jista' jiġi mistieden jagħmel diskors qasir tal-okkażjoni. Jekk ikun qed jattendi wkoll il-President Reġjonali, dan ukoll għandu jiġi mistieden jagħmel diskors qasir tal-okkażjoni, u dan isir qabel dak tas-Sindku.

12. Diskorsi mill-President Reġjonali

Jekk il-President Reġjonali, li jkun se jattendi xi funzjoni, ikun mistieden jagħmel diskors, l-organizzaturi għandhom jinfurmaw b'dan meta jibagħtu l-inviti b'nota jew ittra separata fejn għandhom ukoll jingħataw id-dettalji kollha rilevanti mal-attività, inkluż informazzjoni jew programm tal-attività, meta jkun mistenni jitkellem il-President Reġjonali, is-sugġett u t-tul mistenni tad-diskors.

13. Diskorsi mis-Sindku

13.1 Jekk is-Sindku, li jkun se jattendi xi funzjoni, ikun mistieden jagħmel diskors, l-organizzaturi għandhom jinfurmaw b'dan meta jibagħtu l-inviti b'nota jew ittra separata fejn għandhom ukoll jingħataw id-dettalji kollha rilevanti mal-attività, inkluż informazzjoni jew programm tal-attività, meta jkun mistenni jitkellem is-Sindku, is-sugġett u t-tul mistenni tad-diskors.

13.2 Is-Sindku għandu jitkellem l-aħħar wieħed għajr meta jkun hemm indirizzi minn Segretarji Parlamentari, Ministri, Prim Ministru, *Speaker* tal-Parlament, Prim Imħallef u l-President ta' Malta.

14. Inviti uffiċjali lill-President Reġjonali, lill-membri tal-Kumitati Reġjonali, lis-Sindku u lill-Kunsillieri, liċ-*Chairperson* u membri tal-Kumitati Amministrattivi

14.1 L-inviti uffiċjali lill-President Reġjonali, lill-membri tal-Kumitati Reġjonali, lis-Sindku u lill-Kunsillieri u liċ-*Chairperson* u lill-membri tal-Kumitati Amministrattivi għandhom isiru dejjem bil-kitba, fejn l-indirizz uffiċjali tal-organizzazzjoni jkun indikat fuq l-ittra li għandha takkumpanja l-inviti.

14.2 Fl-ittra tal-istedina għandu jiġi indikat dan li ġej:

- a) Id-data, il-ħin, u l-post tal-attività;
- b) Programm tal-attività (jekk dan ma jkunx finalizzat għandu jintbagħat programm mhux finalizzat);

ċ) Indikazzjoni jekk il-persuna mistiedna (waħdu jew mas-sieheb/a tiegħu) hux mistenni jagħmel xi funzjoni partikolari (bħal tqassim ta' premjijiet);

d) Informazzjoni rilevanti oħra (bħal per eżempju informazzjoni dwar l-iskop tal-attività, kemm ilha ssir, eċċ);

e) Jekk il-President Reġjonali jew is-Sindku hux mistennija jindirizzaw xi materja partikolari fid-diskorsi tagħhom;

f) *Dress code*, b' mod partikolari jekk ma jkunx mistenni l-bies formali (bħal per eżempju jekk l-attività tkun se ssir fil-kampanja, attività tat-tfal, eċċ);

g) Indikazzjoni dwar l-arrangamenti għall-parkeġġ.

14.3 L-organizzatur tal-attività għandu jassigura li l-President Reġjonali u s-sieheb/a tiegħu jew is-Sindku u s-sieheb/a tiegħu jiġu milqugħa fl-entratura tal-post tal-attività u wkoll jakkumpanjahom sal-post riservat għalihom. Dawn għandhom ukoll jiġu akkumpanjati sal-entratura fit-tmiem tal-attività jew meta dawn ikunu se jtitilqu mill-attività.

14.4 Il-Kunsillieri wkoll għandhom jiġu milqugħa u jkollhom sigġu riservat skont il-preċedenza ta' kif ġew eletti.

14.5 Il-President Reġjonali u s-Sindku għandhom ipogġu fuq in-naħa tal-lemin tal-persuna li tkun qed torganizza jew tippresiedi l-attività, jew inkella fl-ewwel sigġu tar-ringiela tan-naħa l-oħra u dan sakemm ma jkunx preżenti l-President ta' Malta jew il-Prim Ministru.

14.6 Jekk il-President Reġjonali jew is-Sindku jkunu indikaw, jew meta jkunu kkonfermaw il-parteciġazzjoni tagħhom jew meta jaslu, li ma jkunux se joqogħdu sal-aħħar tal-attività, l-organizzatur għandu javża b'dan lill-mistednin fejn jinfurmahom li l-President Reġjonali jew is-Sindku ma jistax joqgħod sal-aħħar tal-attività minhabba impenji oħra.

15. Delegazzjonijiet

15.1 Jekk il-Kumitat Reġjonali jew il-Kunsill ikunu qed jilqgħu xi delegazzjoni, l-arranġamenti kollha għandhom isiru mis-Segretarju Eżekuttiv jew minn xi uffiċjal ieħor maħtur minnu għal dan il-għan. Dan l-uffiċjal għandu jagħmel l-arranġamenti kollha meħtieġa u jzomm kuntatt mal-persuna jew uffiċjal li jkun responsabbli mid-delegazzjoni. L-arranġamenti għandhom jinkludu:

- a) Programm ta' attivitajiet;
- b) Informazzjoni rilevanti lill-President Reġjonali, membri tal-Kumitat Reġjonal jew lis-Sindku u l-Kunsillieri dwar id-delegazzjoni, inkluża informazzjoni dwar drawwiet tal-pajjiż li minnu tkun ġeja d-delegazzjoni;
- c) Arranġamenti speċjali jekk ikun meħtieġ (bħal ikel partikolari jew skont talbiet speċifiċi);
- d) Arranġamenti minn qabel dwar bdil ta' rigali;
- e) Arranġamenti dwar użu ta' bñadar;
- f) Arranġamenti logistiċi, trasport minn u lejn l-ajruport u għall-attivitajiet skont il-programm.

15.2 Il-Kumitat Reġjonali jew il-Kunsill Lokali għandu jiddeċiedi dwar *mementos* li għandhom jinxtraw biex jingħataw lil dinjitarji, delegazzjonijiet u viżitaturi uffiċjali. Dawn għandhom, kemm jista' jkun, ikunu simboli ta' monumenti jew strutturi storiċi fir-reġjun jew fil-lokalità, jew kotba dwar l-istorja jew il-kultura lokali jew reġjonali fejn b' mod ġenerali l-*memento* jkollu rabta partikolari mal-lokalità jew ir-reġjun skont il-każ.

15.3 Hu rakkomandat li l-Kumitat Reġjonali u l-Kunsill ikollhom "ktieb tal-viżitaturi" li fuqu jitpoġġew il-firma u l-kummenti ta' dinjitarji li jżuru l-uffiċini tal-Kumitat Reġjonali jew tal-Kunsill.

15.4 Il-Kumitat Reġjonali jew il-Kunsill huwa obligat li jinforma lill-Ministeru tal-Affarijiet Barranin b’kull delegazzjoni barranija kemm għal skop ta’ *record* kif ukoll sabiex jiġu evitati xi incidenti diplomatiċi.

15.5 Il-Ministeru tal-Affarijiet Barranin ikollu l-facilità li jagħti parir u/jew direzzjoni lill-Kumitati Reġjonali, Kunsilli Lokali jew Kumitati Amministrattivi skont il-bżonn.

16. Taħditiet uffiċjali ma’ dinjitarji barranin

16.1 Ikun hemm okkażjonijiet meta l-kuntatti bejn Kumitati Reġjonali jew Kunsilli Lokali Maltin u dawk f’pajjiżi barranin iwasslu sabiex xi Kumitat Reġjonali jew Kunsill Lokali f’Malta mhux biss jospita delegazzjoni minn barra, iżda wkoll ikollu taħditiet mad-delegazzjoni barranija.

16.2 Il-Kumitat Reġjonali jew il-Kunsill għandu l-obbligu li jinforma lill-Ministeru tal-Affarijiet Barranin b’kull delegazzjoni barranija kemm għal skop ta’ *record* kif ukoll sabiex jiġu evitati incidenti diplomatiċi. Dan għandu jservi wkoll sabiex jittiegħu l-pariri meħtieġa mid-Direttorat tal-Protokoll tal-Ministeru tal-Affarijiet Barranin dwar kif għandhom ikunu mmexxija dawn it-taħditiet, kemm mil-lat ta’ protokoll kif ukoll dwar xi żviluppi li jkunu maħsuba u dan sabiex ma jsir xejn li jista’ jkun jew kontra xi politika nazzjonali jew f’kunflitt ma’ xi proġett, attività jew inizjattiva oħra nazzjonali.

17. Għoti ta’ Onorifiċenza ta’ “Ċittadin Onorarju”

17.1 Il-Kunsill jista’ jagħti għoti ta’ rikonoxximent lil xi dinjitarju billi jagħtih it-titlu ta’ “Ċittadin Onorarju”. Dan iżda jrid isir b’ċerta kawtela.

17.2 Il-kriterji li l-Kunsill għandu jimxi magħhom fl-għoti ta’ rikonoxximenti huma dawn li ġejjin:

- a) Il-persuna trid tkun persuna ħajja;
- b) Il-persuna trid tkun iddistingwiet ruħha permezz ta’ attività li minnha bbenefikaw persuni oħra, jew li permezz tagħha sar xi żvilupp

partikolari f'xi qasam, bħall-qasam ekonomiku, politiku, edukattiv, kulturali jew soċjali, sew fuq bażi lokali, nazzjonali jew internazzjonali;

c) Il-persuna magħżula trid tkun persuna li fil-ħajja tagħha tkun eżemplari;

d) Il-persuna magħżula ma jridx ikollha passat kriminali jew proċeduri kriminali għaddejjin kontriha;

e) Jekk il-persuna tkun barranija, irid jittieħed kont li l-għoti tal-gieħ lil din il-persuna ma joħloq l-ebda incident diplomatiku u għalhekk għandha tintalab direzzjoni mill-Ministeru għall-Affarijiet Barranin;

f) Jekk il-persuna tkun dinjitarju barrani, il-Ministeru għall-Affarijiet Barranin irid l-ewwel jagħti l-kunsens tiegħu. Jekk dan il-kunsens ma jingħatax, il-Ministeru għandu jagħti r-raġunijiet lill-Kunsill Lokali.

g) Il-gieħ għandu jkun wieħed ta' titlu u ma jinkludix għoti ta' flus;

h) Il-Kunsill jirriserva d-dritt li jneħhi t-titlu li jkun ingħata lil xi persuna partikolari jekk kemm-il darba din il-persuna tinsab ħatja ta' xi reat.

18. Konferenzi Stampa

18.1 Tista' tissejjaħ Konferenza Stampa biss jekk ikun hemm il-qbil tal-Kumitat Reġjonali jew il-Kunsill u dwar materja u punti maqbula mill-istess Kumitat Reġjonali jew il-Kunsill. Hu importanti li l-*Media* tiġi mgħarrfa dwar id-data u l-ħin, kemm jista' jkun bil-quddiem fejn jingħataw informazzjoni dwar is-sugġett tal-Konferenza Stampa.

18.2 Il-post li fih tissejjaħ il-Konferenza Stampa jista' jkun l-uffiċċju amministrattiv tal-Kumitat Reġjonali jew il-Kunsill jew xi post ieħor sakemm dan ma jkunx bini tal-Gvern Ċentrali jew post privat. Jekk il-Konferenza Stampa tissejjaħ fl-uffiċċini amministrattivi, hu importanti li:

- i. Ikun hemm *background* xieraq;
- ii. Il-President tar-Regjun jew is-Sindku jagħmel l-istqarrija ufficjali u jekk ikun hemm mistoqsijiet jirrispondi hu sakemm ma jkunx hemm xi mistoqsija li l-President tar-Regjun jew is-Sindku jagħżel li tingħata risposta għaliha minn xi membru jew ufficjal ieħor;
- iii. Jekk jitpoġġew bnadar wara l-kelliema, għandu jiġi osservat il-protokoll dwar il-bnadar;
- iv. Jekk jitpoġġew bnadar fuq il-mejda, għandu jiġi osservat il-protokoll dwar il-bnadar;
- v. Minnufih wara li jispiċċa l-kelliem ewlieni jitqassmu kopji tal-istqarrija lill-istampa.

18.3 Sabiex il-Kumitat Reġjonali jew il-Kunsill jevita li jiġi mfitteż għal malafama jew libell, dan għandu jassigura li l-kontenut tal-istqarrija ma jkollu l-ebda kliem malafamanti fil-konfront ta' xi individwu jew grupp ta' persuni u jekk isiru allegazzjonijiet jew ilmenti dwar xi attività, inizjattiva, proġett jew xi materja oħra, il-fatti li ssir riferenza għalihom ikunu veritieri.

18.4 Jekk il-Kunsilliera jkun preżenti, dawn għandhom joqogħdu fl-ordni li ġew eletti.

19. Ilbies tal-Insinja

19.1 L-ilbies tal-insinja mis-Sindku hu regolat permezz tal-Avviż Legali 160 tal-1993. L-ilbies tal-insinja jew xi investitura oħra kif mitlub mil-liġi għandu jsir fil-lokalità tas-Sindku biss. Din tista' biss tintlibes f'lokalitajiet oħra kull meta jkun hemm stedina mis-Sindku ta' dik il-lokalità.

19.2 L-insinja għandha tintlibes f'dawk l-okkażjonijiet formali, fosthom:

- i. Jum il-lokalità;

ii. Jekk ikun hemm żjara fil-lokalità minn xi dinjitarju (per eżempju l-President, il-Prim Ministru, Ministri, Segretarji Parlamentari, Ambaxxaturi u dinjitarji oħrajn;

iii. Sindku ta' lokalità barranija, eċċ;

iv. Iffirmar ta' ġemellaġġ (kemm f'Malta u kemm barra minn Malta);

v. Meta s-Sindku jkun qed jippresiedi żwigijiet ċivili;

vi. F'okkażjonijiet statali kemm-il darba jiġi indikat li dan jista' jsir;

vii. F'lokalità f'pajjiż barrani kemm-il darba jkun hemm stedina uffċjali mis-Sindku ta' dik il-belt jew raħal barrani;

viii. F'funzjonijiet uffċjali meta jkun mistieden fil-vesti ta' Sindku għal xi funzjoni partikolari fil-lokalità (per eżempju tqassim ta' premjijiet tal-iskola, f'każini, eċċ);

ix. Fl-okkażjoni ta' devoluzzjoni (per eżempju l-iffirmar ta' devoluzzjoni tal-amministrazzjoni ta' proprjetà pubblika, librerija lokali, eċċ).

19.3 L-insinja tibqa' l-proprjetà tal-Kunsill Lokali rispettiv tul iż-żmien tal-kariga, u matul dan il-perjodu din tkun fdata taħt il-harsien tas-Sindku. L-insinja għandha tintradd lura lis-Segretarju Eżekuttiv fi tmiem il-kariga tiegħu/tagħha ta' Sindku. F'każ li dan ma jseħħ, is-Segretarju Eżekuttiv għandu jagħmel l-arranġamenti meħtieġa biex jiġbor lura l-insinja.

19.5 Ir-Rużetta (*il-badge* tal-pavru), li hija wkoll parti mill-insinja għandha tintlibes mis-Sindku fuq il-ġlekk b'mod regolari.

19.6 Qatt ma għandhom jintlibsu fl-istess ħin l-insinja prinċipali u r-rużetta.

20. Bnadar

20.1 Fuq il-bejt jew mal-faċċata tal-uffiċini amministrattivi tal-Kumitat Reġjonali jew tal-Kunsill għandu jkun hemm il-bandiera ta' Malta. Jekk il-Kumitat Reġjonali jew il-Kunsill ikollu aktar minn arblu wieħed jew mal-faċċata tal-bini tal-Kumitat Reġjonali jew tal-Kunsill jew quddiem l-uffiċini amministrattivi tal-istess Kumitat Reġjonali jew tal-Kunsill, il-bandiera ta' Malta trid dejjem tkun fuq ix-xellug, (meta l-persuna tkun qed thares lejn il-bini) filwaqt li jekk ikun hemm il-bandiera tal-Unjoni Ewropea din trid tiġi fejn ta' Malta u mbagħad dik tal-lokalità.

20.2 Fl-iktar parti ċentrali tal-uffiċċju tal-Kunsill Lokali għandu jkun hemm tliet arbli ndaqqs fil-qies bil-bnadar ta' Malta, Unjoni Ewropea u tal-Lokalità (f'każ ta' Kunsill Lokali). Dawn għandhom jittqiegħdu fl-ordni msemmija mix-xellug għal-lemin (meta persuna tkun qed thares lejhom).

20.3 Il-bandiera ta' Malta għandha tkun imtella' bejn tluġh ix-xemx u nżul ix-xemx fuq il-bini u fuq arbli li jkunu fil-miftuħ. Billejl tista' tiġi mtella' f'okkażjonijiet speċjali (bhal Jum il-Kunsill, il-Festa tar-Raħal, eċċ) u f'dawn l-okkażjonijiet għandu jkun hemm dawl li jagħti fuqha. F'każ li jkun hemm iktar minn arblu wieħed, jistgħu jittellgħu wkoll il-bandiera tal-Unjoni Ewropea u dik tal-lokalità f'din l-ordni (mix-xellug għal-lemin – Malta – Unjoni Ewropea – Lokalità)

20.4 F'każ ta' arbli li jinstabu fi spazji pubbliċi (inkluż toroq) u li huma proprjetà tal-Kunsill Lokali, jekk ikun hemm arblu wieħed għandha tittella' l-bandiera tal-lokalità. F'każ ta' aktar minn arblu wieħed għandha tkun applikata 20.3 ta' dan il-Protokoll.

20.5 Meta l-bandiera ta' Malta tkun qed tingarr fi proċessjoni u tkun ma' xi bandiera jew bnadar oħra, il-bandiera ta' Malta għandha tkun fuq il-lemin, skont kif ikun miexi l-marċ, u ċoè n-naħa tal-lemin tal-bandiera l-oħra. Jekk tkun qed tingarr f'linja, din għandha tkun fuq quddiem nett taċ-ċentru tal-linja.

20.6 Ebda bandiera fl-ebda ċirkostanza m'għandha tintuża bħala għata (bhal per eżempju f'ċerimonja ta' kxif ta' lapida jew għotja ta' mejda ta' konferenza).

20.7 Ebda bandiera m'għandha fl-ebda ċirkostanza tithalla tmiss mal-art jew tintuża b'mod li jonqsilha bi kwalunkwe mod mir-rispett.

20.8 Ir-regoli kollha dwar l-użu tal-bandiera ta' Malta jistgħu jiġu miksuba minn fuq il-*webpage* tad-Dipartiment tal-Infommazzjoni <http://www.doi.gov.mt/EN/state/symbols.asp>

21. L-Innu Malti

21.1 L-Innu Malti għandu jindaqq biss fil-preżenza tal-President ta' Malta u tal-Prim Ministru.

22.2 Jekk irid jindaqq l-Innu Malti f'xi okkażjoni oħra, irid ikun hemm esposta l-bandiera ta' Malta, u dawk preżenti jridu jharsu lejn il-bandiera ta' Malta waqt li jindaqq l-Innu Malti. Jekk jindaqq xi innu ieħor, l-Innu Malti jrid dejjem jindaqq l-aħħar.

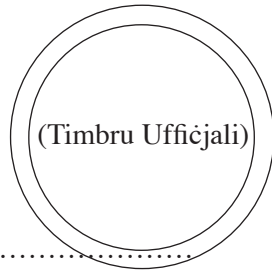
Appendiċi A

Delega mis-Sindku/President tar-Regjun

Illum .....

Permezz ta' dan, qiegħed hawn niddelega lil .....
(isem), li għandu/ha l-kariga ta' ..... fil-Kumitat
Reġjonali/Kunsill Lokali ..... sabiex jaġixxi minfloki fl-attività
.....
..... li se ssir nhar .....
..... u dan peress li f'din l-okkażjoni ma
nistax naġixxi.

_____
(isem u kunjom)
President Reġjonali/Sindku

Kumitat Reġjonali/Kunsill Lokali .....

